

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์ การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/79

วันที่ 19 - 20 กรกฎาคม 2562

จาก ทต.จ้าว อ.เทิง จ.เชียงราย ผู้เข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 60 คน

นายณพวัชร สิงห์ศักดิ์ ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ นำกล่าวต้อนรับ คณะผู้อบรม โดยเกริ่นนำถึงที่มาของโครงการร้อยใจรักษ์ว่า เป็นโครงการพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี ที่มีหลักสำคัญ คือ เน้นแนวทางการพัฒนาคน โดยการให้โอกาสกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต

เริ่มจากการให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ที่สำคัญ คือ แหล่งน้ำ และเตรียมความพร้อม นำไปสู่การพัฒนา โดยมุ่งเน้นขยายการพัฒนาจากด้านแหล่งน้ำ สู่การเกษตร และสู่การพัฒนาอาชีพ เพื่อจัดเงื่อนไขในพื้นที่ สร้างสถานะ แวดล้อมใหม่ เพื่อไม่ให้กลับไปสู่สภาพเดิม

ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อบรมจะได้รับความรู้อันเป็นประโยชน์ รวมถึงน้อมนำศาสตร์พระราชฯ *“การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา”* มาดำเนินการพัฒนาให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความมั่นคงในชีวิตร โดยที่ไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติด

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการ ดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายฉัตรชัย คิตอ่วง เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง
4. การวัดผล การพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ใน พื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

01 การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำ โดยใช้อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชาคม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม :น้ำในอ่างพวงสาธิตนี้ เป็นน้ำจากแหล่งใด

ตอบ :แหล่งต้นน้ำจากลำห้วยที่ไกลจากหมู่บ้าน 14 กิโลเมตร

ถาม :การติดตั้งมิเตอร์น้ำ ทางโครงการได้เข้ามาช่วยเหลือการติดตั้งระบบให้ หรือ ทางชุมชนเป็นผู้ติดตั้งระบบเอง

ตอบ :ทางโครงการได้เข้ามาทำการติดตั้งระบบมิเตอร์น้ำให้ แต่มาตรการการดูแล และการตั้งกฎ

กติกการใช้ น้ำ ชาวบ้านได้ทำการบริหารจัดการ
กันเอง โดยคิดตามอัตราหน่วยมิเตอร์ละ 3 บาท

ถาม : ในกรณีที่มิเตอร์น้ำชำรุด หรือ เกิดความ
เสียหาย ผู้ใดต้องทำการซื้อเปลี่ยนมิเตอร์ใหม่

ตอบ : ชาวบ้านต้องทำการซื้อมิเตอร์ใหม่มาเปลี่ยน
เอง

ถาม : ขณะนี้มีคณะกรรมการผู้ดูแลน้ำทั้งหมดกี่คน

ตอบ : ขณะนี้มีคณะกรรมการดูแลน้ำทั้งหมด 3 คน
ประกอบด้วย ประธานผู้ดูแลน้ำ ผู้จัดการมิเตอร์ และผู้
เก็บค่าบำรุงรักษา

02 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ
ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด
 ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และ
 ความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน
 และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่ง
 พื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และ
 ที่นา

นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่
 ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการ

ส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อ
 ผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มะม่วงที่เสียบยอดกี่ปีจึงจะออกผลผลิต

ตอบ : ประมาณ 3 ปี จึงจะเริ่มให้ผลผลิต

ถาม : เมื่อได้ผลผลิตแล้ว เกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจ
 ชุมชน ต้องทำการรวบรวมผลผลิตก่อนส่งขาย
 หรือไม่

ตอบ : ต้องรวบรวมผลผลิตก่อน เพื่อการคัดเกรดส่ง
 ขายสู่ตลาดรับซื้อ โดยมีเงื่อนไข คือ เกษตรกรที่มี
 พื้นที่น้อยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อน ตามด้วย
 เกษตรกรที่มีพื้นที่มาก

ถาม : ผลผลิตได้ทำการขายส่งสู่ตลาด CP ทั้งหมด
 ใช่หรือไม่

ตอบ : ขึ้นอยู่กับเกรดของผลผลิต คือ ในกรณีที่อยู่
 ในเกรด CP จะทำการส่งขายสู่ตลาด CP และหาก
 คัดเกรดแล้วอยู่ในเกรดตลาด จะทำการส่งขายตลาด

ถาม : หากต้องการลงแปลงปลูกมะม่วง ควรปลูก
 มะม่วงสายพันธุ์ใด

ตอบ : หากปลูกเพื่อขาย แนะนำให้ปลูกตามตลาด
 รับซื้อ เช่น พันธุ์น้ำดอกไม้, มหาชนก เป็นต้น

03 ความมั่นคงทางอาหารในชุมชน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์โอโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 - 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวที่เพิ่มผลผลิตในแปลงนา เป็นข้าวสายพันธุ์ใด

ตอบ : พันธุ์โอโต หรือ กข 21

ถาม : ข้าวสายพันธุ์นี้ มีอายุการปลูกกี่วัน

ตอบ : ประมาณ 4) วัน 120 เดือน(

ถาม : แปลงนา 1 ไร่ ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวกี่ กิโลกรัม

ตอบ 1 : ไร่ใช้เมล็ดพันธุ์ปลูกที่ 1 กิโลกรัม

ถาม : การใช้งานหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์ในแปลงเกษตร มีวิธีการอย่างไร

ตอบ : สามารถนำหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์ 1 ถุง ละลายเข้ากับน้ำ โดยบิวเวอร์เรีย และเมธาไลเซียม ละลายเข้ากับน้ำ 40 ลิตร ส่วนไตรโคเดมา ละลายเข้ากับน้ำ 100 ลิตร จากนั้นทำการกรองแยกกาก นำเฉพาะส่วนน้ำไปฉีดพ่นในแปลงการเกษตรในลำดับต่อไป

04 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หญ้าเนเปียร์หวานทั้ง 2 ชนิดนี้ มีข้อแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ : ตามลักษณะทางกายภาพ พันธุ์ปากช่อง จะมีช่วงข้อปล้องที่ยาวกว่า ความสูงของลำต้นจะอยู่ที่ 4-5 เมตร สัตส่วนของใบ : ลำต้น อยู่ที่ 40 : 60 และพันธุ์อิสราเอล จะมีช่วงข้อปล้องสั้น ความสูงของลำต้นที่ 1-2 เมตร สัตส่วนของใบ : ลำต้น อยู่ที่

60 : 40 ตามข้อมูลทางโภชนาการ พันธุ์ปากช่องจะพบโปรตีนที่ 8% และพันธุ์อิสราเอลจะพบโปรตีนที่ 12%

ถาม : หย้าเนเปียร์หวานอิสราเอล สามารถหาซื้อได้จากแหล่งใด

ตอบ : ปัจจุบันนี้การเพาะพันธุ์หย้าเนเปียร์หวานอิสราเอลเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในประเทศ การหาซื้อท่อนพันธุ์สามารถหาซื้อได้จากการสืบค้นซื้อในอินเทอร์เน็ต ราคาท่อนพันธุ์ละ 1 - 4 บาท

ถาม : พ่อแม่พันธุ์ไก่อำภูพาน สามารถหาซื้อได้หรือติดต่อได้จากแหล่งใด

ตอบ : ทางหน่วยงานของท่าน สามารถยื่นเรื่องเสนอความต้องการพ่อแม่พันธุ์ เพื่อการขยายพันธุ์ในพื้นที่ โดยติดต่อทางศูนย์พัฒนาพันธุ์ภูพาน จังหวัดสกลนคร

ถาม : ทางโครงการได้ส่งเสริมชาวบ้านในพื้นที่ให้เพาะพันธุ์หญ้าหรือไม่

ตอบ : ทางโครงการได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านในพื้นที่เพาะขยายพันธุ์หญ้า โดยให้ท่อนพันธุ์ไปเพาะขยายในพื้นที่เอง พร้อมทั้งแนะนำวิธีการเพาะปลูกพันธุ์หญ้าอย่างถูกวิธี

ถาม : กรณีที่น้ำตาลทรายแดงไม่มี สามารถใช้กากน้ำตาลแทนได้หรือไม่

ตอบ : สามารถใช้ได้ แต่อัตราส่วนต้องเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เช่น ปริมาณน้ำตาลทรายแดง 4 กิโลกรัม เปลี่ยนเป็นกากน้ำตาล 8 กิโลกรัม เป็นต้น

ถาม : มีมาตรการการจัดการพื้นที่ในการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อป้องกันโรคระบาดอย่างไร

ตอบ : ต้องมีพื้นที่การเลี้ยงแบบมีขอบเขตจำกัด มีโรงเรือนเฉพาะ งดการเลี้ยงแบบปล่อย เพื่อป้องกันโรคระบาดในพื้นที่

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซื้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ ภรรยาหมู่บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจาก เครียดกับปัญหาชีวิตเริ่มเร็ว เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตน สนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการ บำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่อ อนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ดิฉันเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมา ตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลาย ครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อม รอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้น ชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ถาม : จุดเริ่มต้นของการค้ายาในหมู่บ้านห้วยसान ในเริ่มแรกนั้นมีที่มาเป็นอย่างไร

ตอบ : (คุณรัชณี) ที่มาของการค้ายาเริ่มแรกใน หมู่บ้านไม่สามารถทราบได้ เนื่องจาก ตั้งแต่จำความ ได้ ในหมู่บ้านได้มีการค้ายามานาน ตั้งแต่รุ่นตายาย แล้ว และได้สืบทอดวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมแบบนี้มา โดยตลอด จนกระทั่งทางโครงการร้อยใจรักษ์ได้เข้า มาพัฒนาในพื้นที่ ชาวบ้านจึงเริ่มปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต และหันกลับมาทำอาชีพที่สุจริต

ถาม : กลไกการค้ายา ผู้ค้ายาได้ทำการสั่งซื้อยาเสพ ติดมาจากแหล่งใด

ตอบ : จากประเทศเพื่อนบ้าน และเคลื่อนย้ายผ่าน เส้นทางแนวชายแดน

ถาม : ท่านคิดว่าในพื้นที่นี้ได้รับการแก้ไขปัญหายา เสพติดอย่างยั่งยืนหรือไม่

ตอบ : ปัจจุบันการค้ายาในพื้นที่ ลดลงประมาณ 90% สังเกตได้จากวิถีชีวิตและชาวบ้านหันมาทำ อาชีพที่สุจริต จึงมีความคิดเห็นว่าพื้นที่นี้ได้รับการ ขจัดการค้าอย่างเต็มรูปแบบ และผู้เสพยาที่มีปริมาณ ลดลงอย่างเห็นได้ชัด มีผู้ที่บำบัดและหันกลับเข้ามา ในสังคมมากยิ่งขึ้น

ถาม : ท่านมีวิธีการเลิกเสพยาเสพติดอย่างไร และมี แรงจูงใจใดที่คิดว่าต้องการเลิกเสพยาอย่างจริงจัง

ตอบ : (คุณส่องแสง) ต้องการใช้ชีวิตใหม่ การได้รับ โอกาสจากสังคม และมีอาชีพที่สุจริต

(คุณมานิตย์) ต้องการเลิกเสพยา ด้วยมีแรงจูงใจ คือ ครอบครัว ต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก

การแลกเปลี่ยนภาคีราชการกับการดำเนิน

การโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 80 และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसानหมูที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

ประเด็นแลกเปลี่ยนส่วนภาคีราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

- ไม่มีประเด็นแลกเปลี่ยน -

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายพวิชร สิงห์ศักดิ์ ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ สิ่ง que ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารพัฒนาได้ ดังนั้นการดำเนินงานของโครงการร้อยใจรักษ์ จึงเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การระเบิดจากข้างใน ด้วยการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม

รวมไปถึงการให้โอกาสคนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายได้มีโอกาสกลับตัวมาเป็นคนดี หันมาประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ชุมชนก็จะสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเมื่อชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติดก็จะค่อยลดหายไป

เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อ

โดยได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ 1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของ ท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน 2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ และ 3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้

ท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม แบ่งออกเป็น 1 ส่วน คือ 4.ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย/2.ที่เนินเขา 3.ที่ดอน และ4 .ที่นา
2. การปรับปรุงสายพันธุ์โดยการสืบเปลี่ยนยอดมะม่วงให้ตรงกับความต้องการของตลาด
3. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์เพิ่มความสวยงามและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อต่อราคา กับพ่อค้าคนกลาง
5. การปลูกข้าว ปลูกพืชหมุนเวียน โดยลดการใช้สารเคมี
6. การเก็บเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ข้าว พันธุ์โอโต กข 21 โดยใช้มือเกี่ยว
7. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้แทนสารเคมี
8. การปลูกพืชผสมผสาน ระยะ คือระยะ 3 สั้น ระยะกลาง ระยะยาว
9. การแปลงเพศมะละกอโดยใช้ไม้เสียบกลางลำต้น
10. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ เป็ดบาบารี และเป็ดอีเหลียง
11. การส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำดอยตุง
12. การทำอาหารหมักลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์จากต้นกล้วยและหญ้าเนเปียร์หวาน อีสราเอล
13. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยารักษา กองทุนสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
14. เทคนิคการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบชอย ซีเมนต์และแบบพลาสติก
15. การใช้ระบบกักน้ำ
16. การบริหารจัดการน้ำ
17. การติดตั้งมิเตอร์ควบคุมการใช้น้ำ

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การปลูกข้าว ปลูกพืชหมุนเวียน โดยลดการใช้สารเคมี
2. การเลี้ยงสัตว์โดยใช้อาหารหมักลดต้นทุนจากต้นกล้วยและหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล
3. การจัดตั้งกองทุนปุ๋ยสัตว์ เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ และให้ช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมด้านปุ๋ยสัตว์
4. นำเทคนิคการสร้างอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์ไปปรับใช้ในพื้นที่

5. การแปลงเศษมะละกอโดยใช้ไม้เสียบกลางลำต้น
6. นำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปเผยแพร่ ต่อยอดให้กับชุมชน
7. กฎกติกการใช้พื้นที่ในชุมชน และการจัดตั้งกองทุนประปาหมู่บ้าน

ตัวแทนผู้นำชุมชน สะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน ทต.จั่ว อ.เทิง จ.เชียงราย

ในเขตพื้นที่ ทต.จั่ว อ.เทิง จ.เชียงราย ประสบปัญหาการขาดพื้นที่กักเก็บน้ำใช้ในการเกษตร โดยผู้นำชุมชนได้เสนอการแก้ไขปัญหในพื้นที่ แบ่งเป็น 3 โครงการ ดังนี้

- **โครงการที่ 1 การสร้างฝายชะลอน้ำ**

การสร้างฝายชะลอน้ำ ในพื้นที่ หมู่ที่ 19 มีระยะทางตั้งแต่ถนนเส้นทางหลักถึงพื้นที่สร้างฝาย ระยะประมาณ 7 กิโลเมตร การลำเลียงเส้นทางน้ำจะไหลผ่านสวนยางพารา สวนลำไย สวนเงาะ ของเกษตรกรในพื้นที่หมู่ 19 หมู่ 13 และ หมู่ 23

- **โครงการที่ 2 การสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าจากลำน้ำอิง**

การสูบน้ำจากลำน้ำอิง ในพื้นที่ หมู่ที่ 3 โดยใช้ระบบพลังงานไฟฟ้า เพื่อใช้ในแปลงนา และการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่ โดยจะต่อท่อ PE ขนาด 6 นิ้ว ความยาว 8 กิโลเมตร แจกจ่ายน้ำให้กับหมู่บ้านรับผลประโยชน์ร่วมอีก 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2 3, 5, 11, 15, 20, 21, 25 และ 22 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,549 ครัวเรือน

- **โครงการที่ 3 การขุดลอกคันคลองไส้ไก่**

การขุดลอกคันคลองไส้ไก่เข้าลึกไปยังท้ายหมู่บ้าน หมู่ที่ 9 เพื่อใช้ในการแปลงการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีพื้นที่รับผลประโยชน์ร่วมอีก 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 4, 14, 8, 18, 16, 9 และ หมู่ที่ 24

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/79 เทศบาลตำบลจี้ อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.67	-	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	76.67	23.33	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	78.33	21.67	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	80.00	20.00	-	-
วิทยากรมีความรู้	93.33	6.67	-	-
สถานที่อบรม	71.67	28.33	-	-
สถานที่พัก	61.67	36.67	1.67	-
อาหารและเครื่องดื่ม	91.67	8.33	-	-
หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 60 คน จาก 61 คน				